Št. 104. V Gorici, v torek dne 31. decembra 1901. Letnik III.

Izhaja vsak **torek** in **soboto** v tednu ob 11. u predpoldne za mesto ter ob 3. uri poldne za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejeman ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in **upravništvo** se nahajata v «Narodni tiskarni», ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravništvo «Gorice». Oglasi se računijo po petit-vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Josip Marušič**. Tiska **„Narodna tiskarna“** (odgov. J. Marušič).

Ob zaključku starega in nastopu novega leta.

Prvo leto novega dvajsetega stoletja gre k zatonu, jedno leto tega veka imamo za seboj.

Ob zaključku tega leta bi kazalo, da napravimo mi Slovenci nekoliko bilance, da vidimo, kaj vsnega in veljavnega smo storili za svoj narodni obstanek. Pa tudi preko meje svoje ožje domovine bi bilo mord umestno obrniti pogled, da vidimo, česa je prineslo to minulo leto dobrega narodom in državam te zemlje ter v koliko so se začele izpolnovati visoke nade, avljenje v ravnokar zapričeti 20. vek, t „vek vesoljne prosvete“.

V splošnem, moramo reči, se je to minulo leto slabo obneslo.

Kajti narodi in drže niso krenile s poti umazanega egoizma in nizkotnih strastij ni za jeden korak. V daljnji južni Afriki se vodi še vedno krvavi boj proti civilizaciji in se bije v obraz človekoljubju na najbrezobzirneji način. Oni pa, ki so ta boj sprožili, so se izkazali kot najsramotnejši egoisti, ki žrtvujejo svojemu žepu obstanek in srečo jednega celega naroda.

Iz jednakih nagibov se je vršil krvavi ustanek na Kitajskem se unemajo krvave vojne na Jugu širne Amerike, — povsodi vidimo le, kako se tepta v tla bratoljubje in se prižigajo bilje zlatemu teletu.

Ali pa ni tako tudi v našem obližju? Ako bi ne vladal v naši državi jednako najbrezobzirnejši egoizem, ki zahteva za jedno stran vsega, ki žrtvuje obstanek bližnjega, bi danes ob zaključku leta naš avstrijski državni zbor zrl na vse drugačne uspehe svojega dela in avstrijski narodi bi se zdaj ob zatonu prvega leta novega stoletja ozirali lahko z večjo hvaležnostjo gori v cesarski Dunaj, kjer se sklepa o usodah teh narodov, kakor pa se ozirajo zdaj.

Tako pa ti narodi ne vedo zakaj naj bi bili hvaležni prominulemu letu, ki jih je le varalo.

Ako bi hoteli govoriti o resničnih uspehih državnozborskega dela to minulo leto, smeli bi beležiti le jeden uspeh, ki je vsaj za nas Slovence precejšnje važnosti. In to je gradnja Bohinjske železnice, za katero imamo zahvaliti državni zbor. Prihodnjost pa bode še le govorila, v koliko se smemo zares veseliti te pridobitve.

Za nas goriške Slovence je lokalno večjega gosp. pomena gradnja Vipavske železnice, katero nam je prineslo to leto. Na to pridobitev smemo biti vsaj v toliko ponosni, ker je ta železnica zares pravcato „delo naših rok“.

To pa je tudi skoro jedini pravi napredek, ki ga imamo beležiti v tem letu goriški Slovenci.

Kako pa v političnem?

Našo kakor tudi sosednjo Kranjsko deželo pretresali so letos hudi volilni boji dež. in državnozborskih volitev; ali čeravno smemo z zadoščenjem beležiti, da je zmagovala tu kakor tam pravična narodna stvar proti ostudni korupciji požidovljenih elementov, vendar teh borb ne moremo biti veseli. Zakaj ne? V prej minulih desetletjih smo šli Slovenci z navdušenjem v boj za svoj narodni obstanek proti ljutemu tujcu in ta boj nas je bodril za narodne ideale, ta boj nam je bil v čast. Letošnje leto pa nas je našlo v žalostni borbi — bratov proti bratom tako na Kranjskem kakor na Goriškem. Ali čeravno je tak boj žalosten, da, pred svetom celo nečasten za ves slovenski narod, vendar ga moramo čim prej izvojevati, da čim prej otmemo narod pogubnih posledic, kakoršne ga po tem boju čakajo, ako bi šlo po volji in želji onih, ki so ta boj provzročili med Slovenci z namenom, da jih ugonobé. Da ti elementje to hočejo, označuje jih najbolj njih lastni izrek, da je ta boj, ta bratomorni prepir celo potreben. Tako govoriti zamore torej le sovražnik naroda.

Toda z mirno zavestjo rečemo danes ob zatonu tega nemirnega leta, da bode ta boj pa v prvi vrsti ugonobil nje same, ki so boj začeli in to prav po svetopisemskem reku: „Kdor z mečem začne, bo z mečem končan“. Dokaz temu smo doživeli vsaj na Goriškem, dokaz namreč, da gre sovražnik našega naroda v svojo lastno pogubo. Kajti nasprotnik je v tej usodni borbi že tako ugnan, da si že ne more vsaj za hip več pomagati drugače, nego da k jednemu narodnemu hudodelstvu nakupiči še drugo, večje, da se je moral že zateči k narodnemu izdajstvu. Doživeti smo morali vnović dokaz, da tem ljudjem ni niti trohico za blagor našega naroda, marveč da ukrepajo in sklepajo le tako, kakor ugaja njihovim osebnim koristim ter da se ne sramujejo kazati te svoje grehote pred vsem svetom.

Naše ljudstvo se bode svojih neprijateljev poslej tem lože ogibalo, ker so se mu pokazali v svoji celi podobi.

In zdaj ob sklepu starega leta naj se naše ljudstvo resno vpraša: kaj dobrega so storili v tem minulem letu ti ljudje za svoj narod? Odgovor se mora glasiti: nič in zopet nič! Kaj se je vršilo od strani teh ljudi skozi celo leto druzega, nego neprestano hujskanje, razdvajanje in sejanje sovraštva na vseh koncih in krajih naše dežele? Ali ni spoznalo naše ljudstvo, — in da je to spoznalo po svoji ogromni večini, to vsaj je dokazal izid deželnozborskih volitev v kmečkih občinah — da se na tak način v nobenem narodu ne pride do dobrih uspehov v napredku in da se mora s tako narodno politiko obračuniti enkrat za vselej.

Kličemo torej danes ob zaključku starega in ob nastopu novega leta vsem zavednim goriškim Slovencem, ki so se v minulem dali v čemer koli zavesti po naših narodnih zmotljivcih: **krenite na drugo pot!**

To najložje storite zdaj koncem leta, ko sklepate tudi vi svoj račun o narodnem delu svojem. Naredite debelo črto čez ono stran knjige svojega narodnega življenja, na kateri ste, po lastni pomoti, prišli v dolg upniku, ki vam noče in vam ni nikoli hotel dobro.

Z novim letom pa začnite novo stran in pričnite čisti račun, ki bode pričal o vaši pravi narodni zavesti in o zvestobi vzvišenim načelom naše narodne borbe.

Načela, ki jih zastopa naš list kot glasilo političnega društva „Sloga“, so načela, katera so zastopali naši prvoboritelji slovečega imena v prvi dobi našega narodnega probujenja, načela, ki so jedino prava in stalno veljavna. Naj se spreminja karkoli na političnem obnebju, mi in naše težnje ostanejo jedne in iste kakor so bile v prvih dneh. In kakor so naše težnje vedno iste — tako morajo biti tudi sredstva v dosego našega smotra vedno ista: **narodna in gospodarska osamosvojitev v popolnem obsegu!**

Naš program se ni spremenil ni za jeden las, ker crpimo svoje spoznanje že iz prvih hipov narodne borbe, da se najgotoveje pride do resničnega uspeha, ako se hodi vztrajno isto dobro začrtano pot, a da gotovo zaide oni, ki hodi vsak hip druga stranska in negotova pota.

Po tem začrtanem potu hodili bodemo nevstrašeno dalje tudi v bodoče in prepričani smo, da dospemo do najlepšega cilja in z nami vsi, katerim je mar srečna bodočnost našega naroda.

V to ime vsem prijateljem in somišljenikom: Srečno novo leto!

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov. — Naj se dovoli tudi meni par opazk k dopisu iz učit. krogov v „Soči“. „Naprednim“ učiteljem pač ne morem čestitati, da se eden iz njihovih vrst s tako podlim orožjem poteguje za nje in nastopa proti nam. Ves dopis ni druzega, nego izbruh obrekovanja, sramotenja, zavijanja resnice in drugih takih „čednosti“. „Napredno“ učiteljstvo bi bilo dolžno, zavrniti take sramotne pojave iz svoje srede, ki so v nečast vsemu učiteljstvu. Zlobni dopisnik dolži Slomškarje sebičnih namenov in pospeševanja farovških idej! Ven z dokazi, sicer že veš, kako ime ti pritiče. Slomškova zveza ima najlepši namen pospeševati skupno delovanje učiteljstva in duhovščine na polju odgoje in pouka v sporazumljenju z drugimi stanovi v korist in blagor našej mladini in slovenskemu narodu. Vi delate za razdor, mi za slogo, vi kričite po shodih in v svojih glasilih: proč s farji, med učiteljstvom in duhovščino je nepremostljiv prepad itd., kdo ima prav? Kdor seje v narodu razdor in prepir, ta je njegov najhujši sovražnik, kdor deluje na moralično vničenje duhovščine in hoče ljudstvu odvzeti in izruti iz srca najdražji zaklad t. j. sv. vero, oni širi med nami framasonske ideje! In kar se tiče sebičnih namenov, kdo naj se ne smeje takej neumnej trditvi?

Ali ni baš nasprotno resnica?! — Zlobni dopisnik se ravna pač le po izreku: „Rečem ti, da mi ne porečeš“.

LISTEK.

Nejednaka zakona.

Ruski: **A. Čehov.**

Bil je vroč, soparen dan. Na nebu niti oblačka. Trava je bila ožgana od solnca — tužen pogled: tudi če pride dež, ne bo več zelena... Gozd je stal molčé, negibljivo — kakor bi gledal nekam v daljavo sé svojimi vršiči, ali nečesa pričakoval...

Kraj seči je leno stopal visok, ozkih pleč mož štiridesetih let. Nosil je rdeč jopič, gosposke hlače, pa visoke škornje. Na desni se je zelenel gozdič, na levi pa se je širilo do samega neboskIona zlato morje zrelega žita. Mož je bil rdeč in uznojen. Na lepi, belokožni glavi je sedela [illegible], bela čepica z ravno usnjato stre- darovala preč. mons [illegible] dobrohotnega in preč. g. vikar v [illegible] je visela lovska vsaki po 3 K. [illegible] zvit rajševec (divji Po [illegible] držal drogevko z na- m [illegible] pazljivo na skem [illegible] i je bežal deželnega [illegible] namestnikov: [illegible] grmovja. Okoli je bilo vse tiho, nikjer glasu. Vsako živeče bitje se je skrivalo pred žgočo vročino.

„Jegor*) Vlasič!“ zasliši mahoma lovec tihi glas.

Ta zadrgeta, se ozre in naježi obrvi. Kakor bi bila vzrastla iz zemlje, je stala poleg njega bleda ženska, tridesetih let, sé srpom v roki. Skušala je, da bi mu mogla videti v obličje, in britko se je nasmihala.

„A to si ti, Pelagija“, reče lovec. Ustavi se ter spusti petelina. „Hm, kako si pa prišla sem?“

„Ženske iz naše vasi delajo tu, in tudi jaz sem prišla ž njimi. Na dnini sem, Jegor Vlasič“.

„Tsék!“ tleskne lovec z jezikom in gre počasi dalje.

Pelagija za njim. Molčé sta prehodila dvajset korakov.

„Že davno vas nisem videla, Jegor Vlasič...“ reče Pelagija ter zre nežno na vzdigajoča se lovčeva pleča. — Odkar ste bili prišli o veliki noči v našo hišo vode srkapit, od tedaj vas nisem več videla... Na velikonoč ste bili prišli za minuto časa, in še to Bog zna kako... v pijanosti... Psovali ste, razbijali, pa odšli. Čakala sem vas, čakala... vid mi je pobiralo, toliko sem gledala, odkod pridete... Eh, Jegor Vlasič, Jegor Vlasič! Da bi bili le enkrat prišli!“

„Kaj pa naj delam pri tebi?“

„Se ve, delati nemate kaj; res je... ali vendar gospodarstvo... Pogledali bi bili, kako in kaj... Vi ste gospodar... Glejte no, petelina ste ustrelili, Jegor Vlasič! Nu, pa bi sedli in se malo odpočili...“

V tem govoru se je smejala Pelagija kot brezumna in zrla je Jegorja v lice. Kar sreča jej je sijala iz očij.

„Kaj, da bi posedel? Naj si bo!“ omeni Jegor ravnodušno ter si izbere mesto med dvema, v vrsti rastočima jelkama. — „Kaj pa stojiš? Sedi še ti!“

Pelagija sede malo strani od njega na solnčno mesto (izven sence), in sramujoča se svoje sreče zakrije si z roko smehljajoče se ustnice. Dve minuti ste minuli, ne da bi bila kaj izpregovorila.

„Da bi bili prišli le enkrat“, reče tiho Pelagija.

„Čemu pa?“ vzdihne Jegor, sname si čepico ter si obriše z rokavom vroče čelo. — „Ne, to ne kaže. Da bi prišel za uro ali dve ter se razgovoril s teboj, bi te le vznemirilo. Da bi pa trajno živel v vasi, tega ne strpi moja duša... Sama veš, da sem razvajen človek... Meni tiče dobro pohištvo in čaj, pa delikatni razgovori... Meni treba to in ono — vse v redu — a pri tebi v vasi siromaštvo, saje... Niti dneva bi ne preživel. Denimo, da bi prišel tak ukaz, naj živim vedno pri tebi, zažgal bi hišo, ali pa bi se končal... Taka objest je od mladega v meni, ne pomaga nič...“

„Kje pa živite zdaj?“

„Pri gospodu Dimitriju Ivaniču sem za lovca... Pripravljam mu divjačino za mizo; ali vzdržuje me bolj za zabavo...“

„Šalite se, Jegor Vlasič... Za druge ljudi je to sprehavnost,**) ali pri vas je to pravo rokodelstvo, resno opravilo“.

*) Juri.

**) Objest, ošabnost (Bolško).

Ako bi imeli mi sebične namene, kakor vi, bi se držali onih, ki nam režejo kruh; ker pa nam je več za dobro stvar, nego za dobiček, rajši trpimo škodo, nego bi se prodajali in delovali proti svojemu prepričanju. Od kod naj dobimo mi plačilo za svoje delovanje? Ali niste nasprotno vi isti, ki vravnavate svoje delovanje, kakor piha sapa „od zgoraj“, in se nagibljete tje, kjer so jasli!

Ako bi se „zgoraj“ danes ali jutri kaj izpremenilo, takoj se izpremenite tudi vi!

Vjeli ste v svoje mreže in zapeljali slov. učiteljstvo ravno s tem, da ste mu namigovali s škodo, ki preti posameznikom ako prestopijo k nam, terorizem vam je pomagal — mi nasprotno nimamo ničesar na svoji strani, nego dobro stvar. Zapeljali ste nerazsodne tovariše v boj proti onim, ki so edini naši prijatelji, v prilog onim, ki nimajo za nas druzega nego prazne obljube in preziranje, vi sami pa ste se na dan volitev poskrili ter se posmehovali iz varnega zavetja in rogali njim, ki so šli po kostanj v žerjavico za vas in vaše „prijatelje“.

Ali ne vidite tovariši, kako se igrajo z vami vaši kolovodje? Doklej se boste dajali še uporabljati za igračko? Postavite se na svoje noge in strite verige terorizma in teme, v katere so vas ukovali vaši „napredni“ kričači-voditelji!

Naravnost nesramna je trditev, da mi uživamo prednosti v službi, ko je sploh znano, da se nas zapostavlja, kjerkoli je mogoče. Za nas ne veljajo niti sklepi c. kr. okr. š. sveta, ker se jih ne izvršuje! ali pa se jih zavlačuje, da je treba šele drugod pomoči iskati!

Mi bomo v tem obziru popolnoma zadovoljni, ako se bo z nami postopalo v zmislu postav in pravice! Za vse prednosti se vam in vsakomur zahvaljujemo!

Ako se pa godi v tem obziru kaka nepostavnost, kakoršne omenja dopisnik v „Soči“, prosimo, ne je pripisovati na račun Slomškarjev, ker takih ni pri c. okr. š. svetu. Obrniti se morate na drugo adreso; smo li mar mi odgovorni za delovanje okr. š. sveta! Smešno!

Glede onih dveh tovarišev, ki si želita s svojih mest, kaj je posebnega na tem? Hočeta se mar usiliti na škodo katerega starejšega tovariša, kakor delate vi in vaši napredni zastopniki? Se-li poslužujeta takih sredstev, kakor „zavezniki“? Onadva želita priti po pravični in pošteni poti na drugo mesto, kar je pač dovoljeno vsakomur. Kako je n. pr. prišel K. v Št. M. proti 10 let starejšemu P.? Se ve, „naprednim“ kričačem se mora preskrbeti varno lego, da bodo s tim večjo vnemo širili „napredne“ framasonske ideje.

In da se sedaj P. odškoduje za izgubljeni Št. M., zato se mu usiljuje Š. na škodo starejšemu C. Pa ta je Slomškar, in zato ni treba imeti obzira nanj!

To so tiste ugodnosti, s katerimi nas osrečuje c. kr. okr. š. svet!

Glede deputacije županov, ki je šla se pritožit na pristojno mesto proti „naprednim“ rogoviležem, vprašamo vas, v kaki zvezi je s Slomškarji? Morda vendar ne boste trdili, da je šla ista na željo jednega Slomškarja, ki je bil onega dne pri „Zvezdi“, se pritoževat proti vam. Nismo tako hudobni, kakor „Sočin“ dopisnik, ki voha celo po naših žepih! ki se celo „sramotne hiše“ poslužuje v svoje zlobne namene! Smo li mar Slomškarji krivi, ako ste ljudstvo izzvali, da ni moglo več prenašati vaših drznih izzivanj in se je pritožilo na pristojnem mestu!

Kak krik ste zagnali vi in vaše glasilo zaradi ene besede, katero je tovariš R. izgovoril in kolikokrat je „Soča“ že pogrela to zadevo, da se poštenemu človeku že studi vaše napadanje, vi pa bi smeli uganjati, kar bi hoteli, ne da bi se smel kdo proti vam pritožiti, — a zaradi tega še ste tako nesramni, da napadate nedolžne svoje tovariše!

Sram vas bilo!

Iz Dornberga. — Dopisniku iz Dornberga v „Soči“ št. 148. ni vredno odgovarjati, zatorej ne odgovarjam njemu, marveč resnici na ljubo pojasniti moram stvar, o kateri govori, onim, ki ne vedo, kdo tiči v tem dopisniku in ki bi hoteli dati le trohico vere njegovim besedam. Drzna izmišljotina je prvič, da bi se naš „Izrael“ majal, kajti Izraelci so judje, kar pa mi nismo, marveč ta naslov bi veliko bolj pristojal ljudem, kateri so se zagledali v židovsko-napredni evangelij

Naša strauka „Sloge“ se tudi nič ne maje, marveč stoji trdno vkljub vsej jezi in vsemu besnenju naprednih ebrekovalcev. Zatorej je tudi nizkotna laž, izvirajoča le iz propale duše, trditev, da se je naše ljudstvo „vzdignilo“ in šlo slepit od hiše do hiše na način, kakor ga podtika smešni dopisnik „Soče“, namreč da smo volilcem odsvetovali naj ne volijo prof. Berbuča in župnika Grče, marveč kmeta (katerega?!) itd.

Tako slepiti znajo pač le napredni zalazovalci, katerih jezik je zmožen židovskih zvijač, nikdar pa naš pošten volilec. Vrhunec napredne ničvrednosti pa je celo v hinavskem zgražanju nad takim **nam** podtaknenim slepenjem. No, kdor zna tako lagati, mora znati še marsikaj druzega, kar je zrelo za — prežon.

Resnico pa govori dopisnik, ko pravi, da „napredujaki“ v dan volitev volilnih mož niso spali, marveč da so vodili ljudi — a ne na pravo pot, marveč za nos v židovsko-napredni jarem!

Pri „napredni“ agitaciji smo posebno opazovali znanega g. Janeza Budina po domače Tomažovga Janeza. Ta — Janez se je že več tednov pred volitvami noč in dan trudil, da bi pomogel „napredujakom“ do zmage, — ali bilo je zaman! Nasprotno si je Janez stekel prepričanje, da je človeška glava, in če je tudi tako trda kakor njegova, premehka, da bi — predrla zid, marveč da po takih naskokih celo rada glava boli... Razumel, g. Janez?

Mi se temu gospodu naravnost čudimo, zakaj mu vendar gre, ko se tolikanj trudi in peha za „napredno“ strujo? Ali ve, kaj dela? Ali je že to kedaj dokazal? E, Janez, Janez! Iz te moke ne bo kruha!

Zlasti se dopisnik rad znaša nad županom Brcetom. Od kedaj pa se mu je tako hudo zameril in ako se mu je, zakaj ne pove tudi pravega uzroka te „zamere“? Da bi bilo dopisniku tolikanj za občno dobrobit, to naj le pozvoni. Saj je celemu svetu znano, da je „napredujakom“ za občni blagor toliko kakor za lanski sneg, marveč vse le za njih osebico in če se nad kom znašajo, se to godi gotovo le iz kake osebne zamerice. In kako znajo zmerjat, lagat se in kazati omiko, o tem daje njih „leibžurnal“ „Soča“ vsaki dan dokaz in dal ga je tudi dornberški dopisnik. Uprav po paglavsko se je zlagal čez župana Brceta, da bi slabo opravljal svoj županski posel (najbrže bi ga opravljal bolje dopisnik, ako bi smel biti župan!), da so slabe občinske poti in kar je tacega. Dopisnik naj le stopi iz svoje hiše in se obrne proti hiši nekoga druzega, potem naj govori o slabem gospodarstvu.

Najsmešneja je grožnja dop. o zastarelih grehih gori v Brdih. Ali ne vidi, kako neprevidno je, ako „napredujaki“ govore o zastarelih grehih, ko oni sami izražajo v „Soči“ največji strah pred tem, da bi se njihovih „mladostnih grehov“ ne spravljalo v javnost. Tu pometajte, tu, revčki blodni!

Ves duševni produkt tega dornberškega dopisnika je torej le izbruh onemogle jeze nad fijaskom, kateri je doživela napredna gardica pri volitvah in proti kateremu fijasku se je borila tako obupno kakor žaba s smrtjo.

Na smešite se torej in ne bodete smešni, pa bo vse dobro!

Iz Rihemberga. — Društvo za zavarovanje goveje živine je imelo dne 26. t. m. izvanredni občni zbor. Zborovanja se je udeležilo nad 60 udov. — Predsednik Pavlica omeni, da je v sporazumljenju z drugimi odborniki sklical izvanredni občni zbor v prvi vrsti z namenom, da se v zmislu § 37. društvenih pravil določi letna zavarovalna pristojbina za l. 1902. Potem povabi gosp. nadučitelja Poniža, kot denarničarja, naj blagovoli naznaniti denarno stanje. G. Poniž pove, da je v hranilnici v Ajdovščini 902 K 1 v, v poštni hranilnici 830 K, obresti naloženega kapitala 60 K 63 v, v društveni blagajni 23 K 74 v., 1817 K 38 v.

Nato je pričelo razgovarjanje o zavarovalni pristojbini za prihodnje leto Določilo se je 1%.

Predsednik predlaga, naj se ob začetku novega leta vsa živina pregleda in preceni; cenilci naj poberejo tudi zavarovalnino za prvo polletje.

Nato je bila volitev cenilcev. Izvolijo se z malo izjemo vsi dosedanji.

G. Jan. Colja priporoča, naj cenilci posebno pazijo na govedo, ki se znova zavarujejo ali ki so bila zamenjana. Ako je najmanjši sum, naj se to naznani predsedništvu.

Iz Svetega. — Kakor je mnogim znano, ima več svetanskih posestnikov vinograde na Vipavskem, večinoma v dornberški katastralni občini. Letos nas je Bog obdaril s prav lepo trgatvijo po krajih, koder še ni uničila trte trtna uš. Zato se je mnogo rumene kapljice pripeljalo v Sveto z dornberške zemlje. Pa pri vsem dobrem pridelku vina gre tudi kupčija v Svetem jako dobro. Prodaja se dosedaj jako dobro. Prodaja se dosedaj po 26 do 28 novcev liter. Naše vino gre skozi Gorjansko v Trst, na Kranjsko itd. Pred letom je neka „Soča“ pritakala v Sveto in s svojim blatom hotela onečistiti našo božjo kapljico. Seveda je bil tu namen očit, da se s tem blatenjem odvrne kupce od Svetega. Pa bilo je zaman. Kajti vse preteklo leto se je vinska kupčija pri nas prav dobro obnašala in tudi letos ne kaže slabo. To pa je očividen dokaz, da pošteni in razumni ljudje ne verujejo „Soči“ prav nič. Zato je pa tudi „Soča“ iz Svetega izginila skozi Cerovlje v — morje . . . .

Dne 27. t. m. je imel, po stari navadi, naš gospodarski svet svojo sejo. Pri tej priliki se nastavlja poljskega čuvaja in se sklepa o raznih rečeh na korist občine, kakor: o napravi občinskih poti, vodnjakov itd. Ko pa je lepo ukrenjeno in vrejeno, potem se gre tudi za en hip na šentjanževco pod — „vejo“. Letos je bila ta šentjanževca nenavadno vesela ob rumeni kapljici, to pa zato, ker se je „napredna sila“ tako junaško ob naš gospodarski svet razbila. In sicer na tako drobne kosce, da je ta dan ni bilo nikjer zagledati, niti z lučjo pri belem dnevu.

Gospodarski svet se je torej brez nobenih ovir veselil svojega dela v minulem letu, katero je vršil v zadovoljnost vsih. Da je pa slabo zapisan pri „napredujakih“, to mu ne škoduje, ker dolžnosti in izvrševanje istih nimajo z osebnimi strastmi prav ničesar opraviti. Zato tudi stoji trdno, ker je postavljen na varno podlago „Sloge“ in ne naprednjaškega prepira.

Politični pregled.

Te dni so se sešli razni deželni zbori h kratkemu zasedanju večinoma za to, da sklenejo proračunski provizorij za l. 1902 in pa nekatere najnujnejše stvari. Zasedanje teh zborov pa ne bode trajalo dalje nego k večjemu do 7. jan., kajti že 8. jan. 1902 ima državnozborski proračunski odsek svojo sejo, dočim se državni zbor snide še le 20 jan. Mislilo se je, da se bode o božičnih parlamentarnih počitnicah naš notranji politični položaj nekoliko razjasnil; pa to se ni zgodilo. Poročila o tem položaju, ki smo jih čez božične praznike čitali v raznih listih, so jako skeptična, da celo pesimistična. Govori in piše se sicer o nekih spravnih konferencah mej Čehi in Nemci, ki bi se imele vršiti prihodnje dni. Ali nikjer nismo zapazili kake posebne nade do ugodnega uspeha teh konferenc in tako vendar ne more dalje pri nas. Tak parlament, kakoršen obstoja danes, s takimi naravnost navskrižnimi nazori raznih strank in s takim poslovnim redom, ne more nikakor rešiti velevažnih nalog ki moraje neizogibno priti na dnevni red. Jedna takih nalog je sklepanje carinske pogodbe z Ogersko. Ta pogodbe se mora tako ali tako skleniti v najkrajšem času, to pa zaradi tega, ker bode treba na podlagi te pogodbe sklepati razne druge trgovinske pogodbe z vnanjimi državami, ker doba starih pogodb poteče že l. 1903. Torej tu ni več odlašanja. To delo se mora izvršiti in ako ne pojde ustavnim potom, potem pojde pa na drug način, namreč s pomočjo absolutizma.

Naša sedanja ustava ni Bog vedi kaka dobrota, posebno ne za Slovane; ali bolja je na vsak način za nas nego bi bil absolutizem. Tega dejstva torej ne moremo in nočemo nikomur prikrivati. Vzlic vsemu temu pa naj nikdo ne pričakuje od Slovanov da bi morebiti zaradi tega, da bi rešili ustavo, na ljubo privilegovanim nemškim krogom žrtovali svoj naroden in gmotni obstanek. Ako se straši Slovane z absolutizmom v ta namen, da bi se jih prisililo do odrekanja svojih ekzistenčnih pravic, potem pa naj merodajni krogi vedo, da bodo tudi Slovani prisiljeni dopustiti naj se zgodi kar se hoče, ker slabše nego je zdaj, skoro da ne more priti za nas tudi pod absolutizmom ne. Vendar pa bode tudi v tem slučaju treba računiti z dejstvom, da nas je Slovanov v državi ogromna večina ter da smo mi pravi državo vzdržujoči faktor. Z jedno besedo: žive zakopati se ne damo in se ne damo!

Bosna in Hercegovina.

Listi že delj časa poročajo, da se izvršé v upravi Bosne in Hercegovine velevažne spremembe, ki bi bile nekaka predigra aneksiji teh dveh dežel po Avstriji. S to zadevo se peča zadnje dni tudi ruski poluradni list „Vjedomosti“. Ta list pravi namreč, da so spremembe v upravi popolnoma v oblasti avstrijske vlade. Kar se pa aneksije tiče, potem je treba govoriti o tej zadevi poprej z onimi velevlastmi, ki so podpisale berolinsko pogodbo.

Nekateri listi govoré, da bi Avstrija rada zaradi tega prej ko prej anektirala Bosno in Hercegovino, ker še obstoji trozveza in bi jo znale v tej zadevi trozvezne države podpirati, dočim ni popolnoma gotovo, da bi se trozveza po preteku njene dobe zopet ponovila.

Tudi čitamo v listih, da se je za časa, ko je obiskal ruski Veliki knez Nikolajevič našega cesarja v Budimpešti, med njim in našim cesarjem vršil nekak pogovor glede raznih anekcij. Veliki knez Nikolajevič da je namreč vprašal našega cesarja, ako bi Avstrija ne imela nič proti temu, da bi Grška anektirala Kreto, na kar da mu je naš cesar odgovoril, seveda ne, torej za slučaj, da bi se tudi Rusija ne ganila, ako bi Avstrija anektirala Bosno in Hercegovino.

Domače in razne novice.

Našim p n naročnikom. — Z današnjo številko zaključuje „Gorica“ svoj tretji letnik. V koliko smo v tej dobi ugodili svojim cenjenim čitateljem, blagovole naj isti sami presoditi. Kakor do sedaj hočemo tudi v prihodnje staviti vse svoje moči v to, da svoje čitajoče občinstvo ...

S prihodnjo št... svojim cenjenim na... koledar“ brezplačno!

„Bedasta si in ne umeješ tega“, reče Jegor ter zre sanjavo v nebo. Nikdar nisi umela in ne boš, kakšen človek sem jaz... Po tvojih mislih sem nespameten, izgubljen človek; kdor pa kaj razume, ta vé, da sem najboljši strelec v vsem okraju. Gospoda čuti to, in celo v časnikih so pisali o meni... Kar se tiče lova, se ne more meriti niti eden človek z menoj... Ali da ne maram za naše kmetovsko delo, tega ne delam uprav iz ošabnosti. Veš, da z mladega nisem poznal drugega opravila, nego orožje in pse. Ko so mi pobrali orožje, sem vzel odico, ko so vzeli to, lovil sem z rokami. No, in tržil sem s konji, begal po sejmih, če sem imel denar; in to sama veš, če se mož zapiše med lovce ali konjarje, potem z Bogom oralo! Ko pride enkrat v človeka tak duh prostosti, tedaj ga ne spraviš več iz njega. To je kakor tedaj, kjer se poprime kak gosposki človek gledališča ali umetnosti, potem ne more biti več uradnik ali posestnik. Ti si ženska, in ne umeješ tega, ali to treba umeti“.

„Umejem, Jegor Vlasič“.

(Dalje pride.)

Ob jednem prosimo svoje prijatelje in somišljenike, da širijo naš list; nekatere z naročnino zaostale p. n. naročnike pa uljudno prosimo, da blagevolé poravnati zaostanek.

Srečno novo leto!

Smrtna kosa. — Včeraj jutro je umrl po dolgem hiranju vsled starosti č. g. Jurij Mercina, vikar v pokoju v Sovodnjah, 84 let star. Rajnik je služboval v Štanjelu na Krasu, v Kredu, na Banjšicah in v Sovodnjah. Ko je stopil v pokoj, je šel nekaj let za duhovnega pastirja v Erzelj nad Vipavo. Kmalo se je pa vrnil v svoje priljubljene Sovodnje če tudi je bil v Erzelju v najbližjem sosedstvu Goč, svojega rojstnega kraja. Bil je znan in povsod priljubljen vsled svoje ponižnosti in naklonjenosti priprostemu ljudstvu, s katerim je najraje občeval. Pogreb bode danes popoldne ob 3. uri v Sovodnjah. Bog mu daj večni mir!

Imenovanje. — Grof Viktor Attems je imenovan ministerijalnim tajnikom v železniškem ministerstvu. — Grof Viktor Attems je brat c. kr. nam. svetovalca in voditelja c. kr. okr. glavarstva v Gorici gosp. grofa Henrika Attemsa.

Za „Šolski Dom“ so plačali predsedništvu: dr. A. Gregorčič 10 K; „Narodna tiskarna“ v Gorici 20 K; Jožef Primožič, župnik v Prvačini, poslal „Založki ofer“ 13 K 91 h; Katarina Grusovin, posestnica v Gorici, 2 K.

Za „božičnico“ v „Šol. Domu“ sta darovala za več parov čevljev usnja blagorodna gospoda Casagrande in Hausner & Lokar. Iskreno se zahvaljuje vodstvo ljudske šole v „Šolskem Domu“.

Za božičnico otroškega vrta v Pevmi so darovali: gospa Jakopič 6 K, gospa Primožič na Dunaju 5 K, gospod Komijanc 3 K, gospica Pertut 2 K, gospica Franzoni 60 v. Usnje so darovali: gosp. Hausner & Lokar, g. Drufovka, g. Jakil Andrej in g. Jakil Franc. Dalje so darovali: „Krojaška zadruga“ več kosov tkanine za dekliške obleke, g. F. Resen 18 m tkanine za dekliške obleke, N. N. več kosov blaga za dekliške obleke, g. A. Marcuzzi blago za deške in dekliške obleke, Neimenovan razno blago, g. M. Poveraj 2 deški obleki, G. Steiner več malih deških oblek in drugo, g. Potazky 80 parov: nogavic, rokovic in zapestnic, g. Zornik 2 volneni ruti, par volnenih čevljev 2 para rokovic, g. Oblaschiach nogovice, rokovice in 2 maji, gospa P. Seidl 18 parov nogovic, baronica Tömmel 50 parov možkih in ženskih nogovic, veliko zapestnic in več spodnjih kril, gospa Bizjak koš hrušek, g. Kopač zabojček luči, g. A. Jeretič okraske za božično drevesce, g. Draščck 40 kolačev. Najiskrenejšo zahvalo darovalcem izreka družba sv. Cirila in Metoda ženski oddelek v Gorici.

Nocojšnja veselica v Čitalnici obeta biti zanimiva in po programu raznovrstna kakor malokatera dosedanjih na Silvestrovo. Igrali se bodete dve šalo-igri, pel se bode en ženski zbor ob glasovirju in dva mešana zbora, v katerih nastopi okoli trideset pevk in pevcev. Pripravljenih je dalje pet glasbenih komadov na instrumente, mej katerimi imenujemo kvintet (gosli, viola, glasovir, harmonij, bas) po narodnih napevih, med njimi slavnozani ruski „Ej uchnem“. Vsled obsežnega vzporeda se običajna tombola opustí, ter se z drugim nadomesti. Kakor navadno bodo v dvorani mize, in udeležniki si bodo poleg razvedrenja duha priskrbovali tudi jedi in pijače. Na svidenje torej drevi v prostorni čitalnični dvorani!

Vedno dosledni v lažéh. — Ako bi hoteli vse laži, s katerimi polni „Soča“ svoje predale, za to, da si ostane dosledna, pobiti, porabiti bi morali v ta namen ves prostor vsake številke našega lista, s čimur bi pa gotovo ne ustregli ogromni večini čitateljev svojega lista, ki so se že dovolj prepričali, da „Soča“ vedno laže. Semtertje smo pa vendar primorani, da pokažemo na take laži. Jedna takih laži je tudi ona, katero je priobčila „Soča“ v zadnji svoji številki pišoč o verifikaciji volitev, ki se je vršila v zadnji deželnozborski seji. „Soča“ pravi namreč, da sta poleg Italijanov in naprednjakov Tume, Treota in Štreklja glasovala proti izvolitvi g. Ernesta Klavžarja tudi poslanca gg. Boiko in Jakončič. Vsi, ki so bili navzoči pri tej seji, so videli, da sta omenjena gospoda glasovala za overovljenje Klavžarjeve izvolitve. In vendar Soča“, kakor smo že gori omenili [illegible] in je s tem pokazala, da hoče dosledna ter vztrajati v — [illegible]

[illegible] esnično je, da bi bil gla- [illegible] ota.

[illegible] ni odbor dru- [illegible] reneje za-

hvaljuje vsem ki so za božičnico otroškega vrta blagodušno darovali za srečkanje, za obdarovanje otrok in kinčanje drevesca. Zahvaljuje se tvrdkam: Kopač, Kuštrin, Zornik, Koren, Likar, Jeretič, Poveraj, Konjedic in Zajec, Draščik Karol, Krojaška zadruga, Potatzky, Baumann, Oblaschiack, Delchin, Gasser, Musina v Gorici in Mizarski zadrugi ter gospodom in gospem Ivanu Doljak, pl. Mihaelu Batistič, Uršulini Kralj, Golob Alojziji, Fornasarič Mariji, Adeli Mozetič, Antonu Mozetič, Alojziju Mozetič, Ant. Ravnik, Jožefu Komel, Katarini Humar, Rih. De Stabile, kakor tudi drugim neimenovanim darovalcem v Solkanu za res obilne darove.

Društvo se tudi najtopleje zahvaljuje g. Jožefu Srebernič za požrtvovalni trud pri prireditvi božičnice, proseče ga, naj mu i nadalje ostane naklonjen, vsem sotrudnicam in sotrudnikom, slavni „Čitalnici“ za oder, kakor sploh občinstvu, ki se je tako mnogoštevilno udeležilo veselice, ter tako pripomoglo do res sijajnega gmotnega uspeha. Bog bodi vsem plačnik.

V Solkanu, 30. decembra 1901.

Odbor.

Cena petroleju. — V zadnji štev. našega lista smo prijavili po „Naši Slogi“ notico, češ, da je cena petroleju padla ter da se vdobiva v mestih petrolej po 14 krajcerjev liter. Nekateri naši trgovci so se zaradi tega hudovali trdeč, da je zgorajšna vest neistinita. Koliko je na tem resnice, mi v istini ne vemo. Da se pa opravičimo, zdi se nam potrebno priobčiti danes v celoti tozadevno notico „Naše Sloge“ ki slove tako-le: „Pala cena petroleju. — Z raznih strani nas vprašujejo, da-li je zares pala cena petroleju, — ker da tega ne znajo po vaseh in da trgovci še nadalje prodajajo petrolej na drobno po 20 ali po 22 novčičev liter.

Poprašali smo v mestu pri trgovcih in doznali smo, da je cena petroleju zares padla in da se v večjih mestih prodaja liter po 14 krajcerjev.

Opozorujemo torej naše občinstvo, da se ne da odirati od trgovcev, ki bi se morali zadovoljiti tudi z malim dobičkom, ne pa s tako velikim, kakor ga imajo oni, ki prodajajo liter po 6—8 krajcerjev dražje nego se dobiva v mestih“.

Tako torej piše „Naša Sloga“.

V Gradnem je bila na sv. Rojstvo dne 25. decembra zjutraj ob $3\frac{1}{2}$ urah posebna cerkvena slovesnost; blagoslovili so namreč nov kip B. M. „Kraljice sv. rožnega venca“ katerega je umetno izdelal znani kipar Jož. Rifeser na Tirolskem. Blagoslovljenje je izvršil s pooblastilom knezonadškofijskega Ordinarjata preč. gosp. Ludvik Kumar župnik iz Biljane z azistenco domačega g. vikarija in č. g. patra Kerubina iz Frančiškanskega samostana na Kostanjevici. Za to slovesnost so mladeniči in dekleta ter občinarji sploh celega vikarijata mnogo darovali ter se trudili, da je bila ista z umetnimi ognji, slavoloki, zastavami in drugimi olepšavami krasno dovršena.

Najlepši prizor je bil pri tej slovesnosti, ko so iz župnišča v cerkev nesli kip M. B. v lepem sprevodu dekleta v belo oblečena — ter so umetni ognji z visokega zvonika pozdravljali lepi sprevod, in noč v dan spreminjali. Da si je bilo vreme nevgodno, vendar je bilo došlo precej ljudstva ne le domačega ampak tudi iz bližnih duhovnij ter je bil vsak zadovoljen, kedor je bil navzoč: Vtrdi naj se s tem zaupanje v Marijno pomoč!

Premeščenja polkov. — Odslej se vojaških polkov ne bo v Avstriji več premeščalo jeseni po končanih jesenskih vojaških vajah, ampak že meseca aprila. V aprilu leta 1902 se izvrši mnogo premeščenj, mej drugim se premesti dragonski polk št. 4 iz Dunajskega Novega mesta v Maribor, dragonski polk štev. 5 pa iz Maribora v Dunajsko Novo mesto. Z Dunaja se premestita polka štev. 23. in 26., na Dunaj pa prideta polka štev. 6. in 72. Premeščenja v aprilu namestu v jeseni so z ozirom na šolsko izobrazbo častniških otrok jako nepraktična, ker bodo tako častniški otroci sredi leta morali izstopiti iz šol.

Pruske marke na Štajerskem. — Letos so se s pruskimi markami ponemčevali (potelebili) slovenski otroci v teh-le šolah: Laško, Slatina, Sevnica, Brežice, Konjice, Poberž pri Mariboru, Št. Ilj v Slov. goricah, Marenberg. Sramota prodanemu mesu!

Istrska deželna železnica Trst-Poreč in slovenščina. — Občini Dolina in Dekani sta, kakor se nam poroča, protestirali pri vladi proti samo italijanskim napisom na železnici Trst-Poreč. Čudni so ti gospodje Italijani! Zgradijo si v osebno zabavo in na deželne stroške nepotrebno železnico, slovenski in hrvaški kmet plačaj, a železnica pomagaj vzdrževati fikcijo o italijanskem značaju Istre. Da vidimo, kaj poreče železniški minister! Mi se bojimo, da se bo rešitev glasila neugodno, kajti predsednik dotične delniške družbe je — glavar Campitelli!

Obsojen židovski zdravnik. — V Trstu je bil obsojen zdravnik žid dr. Castiglioni na 300 kron globe. Vzrok obsodbe je bil, da je dr. Castiglioni prodal žimo iz matracev, na katerih so ležali škrofulozni otroci v pomorskem zdravilišču pod Škednjem. Ni še dolgo, ko se je v Trstu dogodil slučaj, da je zdravnik žid prodajal glicerin za cepivo.

Amerikanske trte. — Primorska vlada bo oddajala tudi letos vinogradnikom, ki se nahajajo v kaki po trtni uši okuženi občini, amerikanske trte po znižani ceni in brezplačno. Brezplačno dobe oni, kojim županstvo ali pa župnijski urad potrdi, da so ubožni. Kdor se hoče naročiti na trte, oglasi naj se pri pristojnem županstvu ali pa naj pošlje prošnjo na g. tehničnega voditelja antifilokseričnega oddelka na c. kr. namestništvu v Trstu.

Zemlja se je usula v petek zjutraj ob 9. in pol uri na železniško progo med Čedažem in Barkovljami. Kmalo na to je prišel dunajski vlak 1721. Isti pa se je, kakor drugi ital. in dunajski vlaki, moral vrniti v Nabrežino. Zemlja se še usuva in sodé po razpoklinah, se je utegne posuti še precej.

Nove znamke. — „Wien. Abendpost“ javlja, da se tekom prihodnjega meseca uvedo nove pisemske znamke po 35 vin., da se s tem olajša frankiranje priporočenih pisem. Pozneje se izdajo tudi zalepke z utisnenimi znamkami po 35 vinarjev.

„Narodnogospodarski Vestnik“ ima v svoji 9. štev. sledečo zanimivo vsebino: 1. Zakaj je naš trgovski stan za univerzo v Ljubljani? (A. Lavrenčič). 2. Načrt zakona o obrambi proti umazani konkurenci. 3. Kranjske deželne finance. Sp. —r. 4. Raznoterosti. Listek, Angelček. Sp. Rado Murnik. 6. Razsodbe obrtnih sodišč. 7. Izpremembe v trg. in zadružnih registrih na Kranjskem. 8. Tržno poročilo in tržne cene. 9. Oglasi. „Narodnogospodarski Vestnik“ stane za celo leto 8 K posamezne štev. 70 vin. — List je izborno urejevan in izvrsten poučnik našim trgovskim krogom, radi česar ga toplo priporočamo.

„Katoliški Obzornik“ IV. letošnji zvezek tega vzglednega trimesečnika je izšel in ima sledečo vsebino: Zmisel življenja. (Dr. A. Ušeničnik); Protireformacija na Kranjskem. (Dr. M. Prelesnik); Še nekaj o Ciril-Metodovem obredu. (Dr. Jože Gruden); Apologetične misli. (Dr. A. Ušeničnik; Un ciècle. (F. G. — I. P.); Slovstvo. Glasnik Leonove družbe. „Kat. Obzornik“ stane na leto 5 K, dijakom 2 K.

Gasilno društvo v Radovljici je dobilo dovoljenje da priredi tekom letošnjega leta efektno loterijo. Razposlalo je več srečk tudi po Goriškem. Ker so dobitki res lepi in ima društvo veliko troškov, prosi vse one, ki ne mislijo kupiti, da jih prej ko mogoče pošljejo nazaj ker se jih upa še zadnje dni razpečati doma.

Srečkanje se vrši na Silvestrov dan 31. t. m., veljavne so le one srečke, ki so že pred omenjenim dnevom plačane.

Mlekarsko zadrugo so ustanovili v Hrušici pri Podgradu. Načeljuje jej č. gosp. dekan Anton Rogač. Prošnjo za registriranje so že odposlali c. kr. trgovskemu in pomorskemu sodišču v Trstu.

Jan Kubelik v Ameriki. — Jan Kubelik gostuje sedaj v Ameriki, kjer so vsi njegovi koncerti razprodani. Čehi v Novem Jorku so 22. t. m. priredili veliko Kubelikovo slavnost, pri kateri je sodelovalo 78 čeških društev.

Prebivalstvo Rusije. — Po najnovejšem štetju ima Rusija 125.668.000 prebivalcev. Mej njimi je bilo pravoslavnih 87,384.000, katolikov 11,420.000, Mohamedancev 13,888 000, židov 5,189.000, protestantov 3,743.000. Ostali so raznega veroizpovedanja.

Prebivalstvo v Nemčiji. — Najnovejšo statistiko o tem je ravnokar priobčil „Reichsanzeiger“. Po tej statistiki je 1. dec. 1900 bilo v Nemčiji 56,367.178 oseb, torej za 4.087.277 več nego pred petimi leti. Katoliško prebivalstvo na Pruskem je narastlo, število protestantov se zmanjšalo.

Nemški cesar poljubljal Walderseeja. — Pri nemškem dvornem [illegible] u bi se bila te dni dogodila skoro velika nesreča. Za grofom Walderseeom, ki se je tudi udeležil lova, se je sprožila neka puška in strel je švignil tik pred generalovimi nogami v zemljo. Lovska družba je prestrašena obstala. Cesar je prvi skočil k Walderseeju, in ko se je prepričal, da se mu ni nič žalega zgodilo, objel je generala in ga poljubljal.

Bežal pred vislicami. — V Moun Holly se je izvršil te dni grozen prizor, predno so obesili na smrt obsojenega Ch. Brown. Ko so obsojencu ob 9. uri še enkrat prečitali smrtno obsodbo, so ga pustili samega z duhovnikom, ki mu je čital posamezne odstavke sv. pisma. Ko je bil duhovnik tako zatopljen v čitanje, je dobil obsojenec nekje železen drog, s katerim je udaril dvakrat po glavi duhovnika, da se je zgrudil nezavesten na tla. Potem si je Brown odprl vrata, odkoder se mu je posrečilo uteči preko dolgega hodnika na dvorišče. Ravno ko je hotel preskočiti dvoriščni zid, sta prihitela za njim dva kaznilniška uradnika. Zagrozil jima je, da ju z drogom ubije, toda ko je eden ustrelil proti njemu z revolverjem, mu je upadel ves pogum in se je dal takoj ujeti. Pol ure pozneje so ga obesili.

Stradalec v krsti. — V londoskem akvariju se je kazal te dni nek mož imenom Papas v stekleni krsti, ležeči v vodi. V krsto so na umeten način napeljali zrak. Stradal je tako pod vodo osem dni. Tekom tega časa je shujšal za 4 kilograme. Radovednega občinstva se je kar trlo okolu izpostavljenega stradalca.

Carrie Nation — francoskim antialkoholikom. — V Parizu je nedavno zborovala „Anti-Alkohol-League“ in ob tej priliki se je prečitalo pismo, katerega je društvu poslala Carrie Nation in v katerem se ta razbijajoča babura ponuja Francozom za razbijanje pivnic. Nadalje pravi v pismu, če vsprejmejo Francozi njeno ponudbo, da hoče priti takoj iz Amerike na Francosko in razbiti vse pivnice, kavarne, lekarne in tabakarne. Ko se je prečitalo to pismo, je nastal med zborovalci grozen krohot. Eden je pa stavil predlog, da se naj predsednik ameriški razbijačici spodobno zahvali, da pa naj ji pove, da ni njena metoda na Francoskem izvršljiva. David Nation, mož razbijalke ameriških gostiln, se je dal od svoje žene sodno ločiti. Bil je vedno tepen, kadar je zavžil kaj alkohola.

Alkoholova statistika. — Grozne številke prinašajo v tem oziru belgijski listi. Belgijsko kraljestvo ima ta čas 175.000 lokalov za opojne pijače, 229 tovaren za špirit in 2900 pivovarov. Ako se oziramo na prebivalstvo, vidimo, da odpade ena prodajalnica opojne pijače na 52.000 ljudij, na Ruskem na 991, v Avstriji na 220, v Nemčiji na 100, na Belgijskem pa na 36 ljudij. V letih 1876-1896 je potrosil belgijski narod za te pijače 2·5 milijarde.

Muzikalne ribe. — Nekatere ribe znajo izvajati melodične tone. Amerikanska riba „tripla“ zna zapeti celo oktavo Druga vrsta rib rodu „ophidium“ provzročuje posebni ropot, ki se giblje v okvirju tercije. Najbolj čudno je tulenje avstralskih rib „umbrinas“, ki se sliši celo iz globočine 54 metrov.

Narod ki bo izumrl. — Ruska država obsega veliko število manjših in sicer raznovrstnih narodov in rodov, ki stoje na jako nizki stopinji civilizacije. K tem spadajo ostanki finskega plemena Čudikejvanskega, ki živijo v navgorodski guberniji blizu Petrograda. Ta majhni narod obsega 800 do 900 ljudij; civilizacija se ga ni še dotaknila. Živijo v popolni priprostosti in nimajo razdeljene lastninske zemlje. O tatovih in tatvinah se ne sliši. O tem, kaj da je grajščina, nimajo pojma. Ako pripravi Kajvan kopel, povabi vse, ki se hočejo kopati, pripravi li kaj kruha pridejo vsi ga pokusit. O knjigah časnikih ne vedo ničesar. Ko jim je nekdaj popotovalec pokazal številko „Petrogradskih Vědomosti“, so se vsi čudili. Pokazalo se je, da nihče ni videl tako velikega papirja, in ko so videli na časniku dvoglavega carskega orla, so mislili, da je to carjev ukaz in so se spoštljivi odkrili. Ko jim je potnik pojasnil, kaj da je, je želel vsak dotakniti se časnika, poduhati ga kakor kako posebnost, in nazadnje so vso številko raztrgali in vsak je vzel koščck za spomin. Ta neverjetna naivnost gre še dalje. Zelje in krompir poznajo in nič druzega te vrste; ko so jim pokazali kumaro, čudili so se in vsak jo je želel imeti v roki; niso verjeli, da je mogoče kumare jesti. Ko je oni popotnik odgrizel košček kumare in jo pojedel, so vsi glasno vpili in smeha ni bilo konca. Kdor vidi te prebivalce, misli, da ima pred seboj otroke; pri tej priproti so pa dobrodušni, pošteni in delavni. Jezik Kajvancev je originalen

in ima nekatere posebnosti. Besede so endovočne, kakor: aj, paj, koš, pol itd. Bilo bi napačno, ako bi ta narod, ki živi v bližini glavnega mesta, izumrl in bi ne ostalo po njem nobenega slovstvenega sledu.

Poskus samomora iz radovednosti. — Neki 11letni deček v New-Yorku imenom Wilham Hertell, je izpil te dni gotovo količno karbolne kisline z namenom, da bi se usmrtil. Prenesli so ga v bolnišnico v jako nevarnem stanju. Ko je okreval, moral je odgovarjati pred policijskim sodiščem, kajti v Ameriki je poskus samomora kaznjiv. — Na vprašanje policijskega sodnika, zakaj da si je hotel vzeti življenje, je odgovoril deček: „Hotel sem vedeti kako izgleda smrt“. — Sodnik na to: „To je stvar, ki nič ne briga male otroke!“ In dal je očetu dečkovemu nalog, naj skozi mesec dni vsak dan primerno „namaže“ malega, pa ga ozdravi od take radovednosti.

Narodno gospodarstvo.

Pogoj zgodnje godnosti domačih živalij.

Zgodnja godnost ali dozoritev domačih živalij je precej nov pojem v živinoreji, torej mej našimi bralci bolj ali manj neznan. Umeti pa je pod to besedo lastnost mnogih požlahtnjenih živalij, da neobičajno zgodaj dorastejo in se dade preje porabiti v gospodarstvu, nego druge. Zgodnja godnost je največ posledica dobre in obilne krme ter je sicer delna lastnost, vendar pa ima nanjo največji vpliv oskrbovanje.

Vzroka zgodnje godnosti ne poznamo natančno: toliko vemo, da se pri tem kosti ne razvijajo tako močno, ker se prehitro strdijo. Važen je tudi vpliv pregibanja na zgodnjo dozoritev zlasti pri živini, ki jo redimo za meso; pri tem se posebno kosti v nogah (zlasti v dolžino) slabo razvijajo, zato pa je razvoj mehkih delov trupa toliko obilnejši. Vsaj poznate angleške prašiče s širokim trupom in kratkimi nogami ter vseskozi tenkimi kostmi.

Pogoj za zgodnjo dozoritev živalij je najpreje skrbno odbiranje takih živalij za pleme, ki so v mladosti posebno hitro rastle, potem obilna in pripravna krma in zgodnje parjenje živalij.

Največjega pomena za zgodnjo dozoritev je reja po odbiranju; v tem smislu so vspehi vedno večji, tako da smemo upati, da zgodnja dozoritev ne bo vedno izjema kot doslej, ampak da postane pravilo. Pri živalih je nagnjenje zgodaj dozoreti zelo različno; zato ga pri svoji živini skrbno opazujmo, kar velja posebno za moške plemenske živali.

Drugi važni činitelj je obilna primerna hrana; ako tu grešimo, žival v rasti zaostaja in pozno dozori.

Zgodnje parjenje živine tudi pospešuje godnost, toda pri tem moramo biti previdni, kajti ako parimo nedorastlo živino, bodo mladiči premajhni in preslabi, pač pa smemo goniti na pr. telice, ako hočemo pri njih razviti zgodnjo mlečnost, seveda tudi tu ne smemo preskočiti meje, ker brejost telico samo zadržuje v razvoju.

Posebno velik je napredek glede zgodnje godnosti pri mesni živini. Povprečna starost, v katerej prihajajo dandanes na trg, se je za polovico zmanjšala. Pred manj nego pol stoletjem je bila navadna starost govedine za na trg 3 do 5 let, sedaj je $1\frac{1}{2}$ do $2\frac{1}{2}$ let. Koštruna so klali preje starega 2 leti in čez, sedaj jih prodajajo mesarju z enim letom in mlajše. Prašiči so prihajali včasih pod nož z 18 meseci, sedaj z 9 in manj. Če tudi te živali ne dosežejo poprečne teže živalij nekdanjih let ob času klanja, vendar imajo tedaj mnogo večjo težo nego so jo dosegle nekdanje živali v isti starosti,

Fr. P.
v „Nar. Gosp.“

Loterijske številke.

28 decembra.

Linc	60	62	17	31	38
Trst	17	22	6	19	2

Anton Fon,
klobučar in gostlničar,
Semeniška ulica št. 6,
ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov
ter toči v svoji krčmi
pristna domača vina
in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Josip Valentinčič,
pekovski mojster
v Gorici v Raštelju št. 29.
priporoča
vedno sveži kruh navadni in najfinejši,
vsakovrstno pecivo za godove in druge razne „**pogrnjene**“, prav okusne kolače za birmo in poroke, različne torte itd.
Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov po jako zmernih cenah.
Izvolé naj ga torej počastiti z mnogobrojnimi naročili cenj. gg. rojaki v mestu in na deželi.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno
prodajalnico jestvin.
V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.
Z odličnim spoštovanjem
Kopač & Kutin,
trgovca v Semeniški ulici h. štv. 1.

Ravnokar je izšla v „Narodni Tiskarni“ knjižica:
TRI IGRE
za žensko mladino.
Prosto poslovenil
E. Klavžar.
Knjižica se dobiva v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, ulica Vetturini 9, in pri knjigotržcu Pallichu v Gorici na Travniku mehko vezana po 40 vin. po pošti 3 vin več.

C. kr. priv. tovarna
nepremočljivih tkanin
M. J. Elsinger & Söhne
na Dunaju,
priporoča svojo bogato zalogo nepremočljivih tkanin in pokrival za vozove, platnenih nadkrovov za gostilne in kavarne, konjskih ogrinjal, dežnih plaščev in oblačil za delavce, amerikanskega in povoščenega platna in tapecije
Glavna zaloga pri
F. Primas, Gorica
na Travniku št. 16
zadaj pri dvorišču.

Podp,isana naznanjata slavnemu občinstvu da sta **prevzela na svojo roko**
mlin v Prvačini,
ter zagotovljata, da bosta vedno skrbela za točno in pošteno postrežbo.
Imata tudi hleve za živino. Cenjenim družinam se zatorej prav toplo priporočata
Frančeškin & Cjan.

Šimenc Fric
krčmar
v Gosposki ulici hiš. štev. 19,
„Alla città di Gorizia“
toči raznovrstna bela in črna vina ter postreže z vsakovrstnimi okusnimi jedili.
Priporoča se toplo svojim rojakom v mestu in na deželi.

Dobro ohranjen
križev pot
je na prodaj.
Kje? pove upravništvo našega lista.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8
priporoča
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih v i n o g r a d o v.
Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerne. Postrežba poštena.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.
Ilijada.
Povest slov. mladini.
Prosto po Homerju
pripoveduje
ANDREJ KRAGELJ.
S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega **273 stranij.**
CENA:
1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.
Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.
Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotržcih Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florijanu v Kranji.

Peter Drašček,
trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.
Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.
Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti Priporoča se slav. občinstvu.

Priznanje iz kroga velespošt. domačega ženstva!

Gg. Žniderščič & Valenčič
Il. Bistrica.
Ne dam mnogo na pretiravana časnikarska hvalisanja blaga, a vendar sem vsled Vašega inserata poskusila s testeninami Vaše tvrdke, četudi skrajno nezaupljivo.
Resnici na ljubo pa Vam moram izjaviti, da so Vaše testenine **zares izborne** ter presegajo po kakovosti druge enake izdelke.
Nezaupljivost, katero se ima do testenin drugih tovarn, nikakor tedaj ne velja za Vaše izdelke.
S spoštovanjem
I. Črnagoj,
nadučiteljeva soproga.
Ljubljana Barje, 28. nov. 1901.
Prošnja tvrdke: Prosimo pazite na naše prave testenine, ker se skuša druge izdelke za naše prodajati; slučajev in pritožb imamo obilo. Naše testenine so vzlic neznatno višji ceni, cenejši kot druge, ker so kuhane dva do trikrat večje in se jih zaradi tega znatno manj od drugih potrebuje.

Stroji za poljedelstvo in vinarstvo.
Šivalni stroji
vseh sistemov.
Štedilne krušne peči za družine. Sesalke (pompe) za vodo in vino.
Cene so take, da se ni bati nobene konkurence.
Edina zaloga v Gorici
Berthold Kraus,
na Travniku
hiš. štev. 16, zadaj pri d·
Kdor se želi o tem obrne naj se za· dotično firmo vsa priča.